

SLUTTRAPPORT ARKTISK LAMMEKONGRESS

Arktisk lammekongress 2014 ble arrangert 21.-23. mars med støtte fra *Midler til Utvikling av Arktisk Landbruk*.

Tiltaket skal gjennomføres i samsvar med framlagte planer

Kongressen hadde følgende mål:

- 1) Samarbeid/samhandling mellom saueneiering, foredlingsaktører, forvaltning, forskningsmiljø.
- 2) Fokus på utvikling og utnytting av Nordnorsk lam.
- 3) Øke kunnskapen og lønnsomheten i næringen gjennom engasjerte og inspirerende innlegg.
- 4) Fokus på å øke produksjon og lønnsomhet, og tiltak som fjerner flaskehals.
- 5) På sikt øke rekruttering, øke verdiskapning, øke næringsaktivitet.
- 6) Nettverksbygging.

Om gjennomføring

Kongressen ble avholdt i Tromsø 21. – 23. mars 2014. Arrangørsted ble valgt etter innspill fra finansør. Vedlagt ligger programmet for kongressen. På kongressen deltok totalt 132 personer. Det var representanter fra næringa, foredlingsaktører, forvaltning og forskningsmiljø. I tillegg var det flere utstillere. Blant disse var det utstørsforhandlere (tekniske nyvinninger demonstrert) og husflidsaktører (videreforedlede produkter, kunst/handverk).

Vi vil under kort presentere aktiviteten på kongressen, i lys av målene som er nummerert over:

- 1) Kongressen la opp til innlegg med ulike utgangspunkt. Det var innlegg av flere næringsutøvere, flere foredlingsaktører, og fra rådgivingsenheter og forskningsmiljø. Offentlig forvaltning var representert på kongressen, uten å ha formelle oppgaver i programmet. Det var tilrettelagt for debatt, samt satt av rom for nettverksbygging i forbindelse med felles programposter, lunsjer og festmiddag.
- 2) Utvikling og utnytting av Nordnorsk lam ble fokusert på fra ulike innfallsvinkler. Stikkord fra programmet er: Kvalitet (Arktisk lam og beiteplanter), videreforedling (Thulefjord, Ekte Nordnorsk), merkevarebygging (identitet, design, markedsføring), muligheter innen ull. Et innlegg om arktisk kvalitet innledningsvis ga introduksjon til temaet.
- 3) Kunnskap og lønnsomhet fikk fokus i innleggene om paringsstrategi, utplukk av slaktelam, avl, sauekontrollen, mangelsykdommer i lamminga, fôring rundt lamming, rutiner ved beiteslipp, bruk av gjeterhund. Videre var det inspirasjonsforedrag innledningsvis, et innlegg fra

en stolt sauebonde søndag morgen, samt et inspirerende innlegg avslutningsvis om samhold og samarbeid i næringa.

4) Innenfor temaene som var rettet mot å øke produksjon og lønnsomhet var temaene om fremtidsfjøsset sentral, samt GPS-overvåkning, og gjeterhundhold.

5) Det totale programmet var ment å bidra til næringsutvikling i form av å skape interesse hos potensielle gårdbrukere, samt gi faglige innspill som kan være ballast for satsing/videreutvikling av eksisterende sauedrift.

6) De sosiale møteplassene for nettverksbygging var flere. En av dem var utstilling i foajeen på arrangørhotellet. Der var utstyrforhandlere som selger tekniske nyvinninger, og husflidsaktører. I tillegg til felles måltider, var det hyppig med pauser, noe som la til rette for dialog og erfaringsutveksling.

Presentasjoner fra kongressen er publisert på [følgende nettside](#).

Overføringsverdi

Det aller meste av fagstoffet som ble presentert under arktisk lammekongress, har også overføringsverdi til andre regioner. Det er enkelte tema innen lokal planteproduksjon, lokalklimatiske forhold og lignende som vil ha mindre overføringsverdi. Men slike spissede innlegg vil alltid måtte tilpasses det området hvor en faglig kongress holdes.

Vurdering av effekt med kongressen

Det ble kjørt evaluering i etterkant av kongressen. 54 av deltagerne besvarte evalueringsskjemaet. Av disse var 36 menn (67 %) og 18 kvinner (33%). Svarskalaen hadde seks alternativ; svært fornøyd, fornøyd, nøytral, lite fornøyd og ikke fornøyd. I tillegg var det mulig å svare vet ikke på de fleste spørsmål. Hele evalueringsskjemaet som også har med kommentarer fra deltagerne, ligger som vedlegg. Effektevalueringsdelen ga følgende svar:

Vurdering av innholdet:

57 % svært fornøyd

37% fornøyd

4% nøytral

2 % ikke fornøyd

Vurdering av kongressen totalt:

63% svært fornøyd

20% fornøyd

7% nøytral

6% lite fornøyd

4 % ikke fornøyd

Vurdering av gjennomføring:

65% svært fornøyd

31% fornøyd

2% nøytral

2 % ikke fornøyd

På spørsmål om interesse for senere arktisk lammekongress:

83% ja, interesse for å delta på ny kongress

15% vet ikke

2 % nei

Avkryssingssvarene i evalueringen ga generelt gode tilbakemeldinger. Likevel er det noen som har gitt utdypende innspill på ting som kunne vært bedre/annerledes, og ting som var bra.

Blant de utdypende kommentarene så er det nevnt at lammekongressen burde hatt fokus på villsau og spælsau i tillegg til NKS. Private aktører burde vært invitert til å ha en større rolle i programmet, slik som Alpelam, Lynglam, Lofotlam. Dette kunne gitt et mer nyansert bilde av foredlingen i Nord-Norge, utover Norturas engasjement. Programmet burde også vært mer tilrettelagt for unge/nye bønder. Det kunne vært mer om ull og utnyttelse av ull som ressurs. Det kunne vært lagt opp til mer egenaktivitet.

Videre er det nevnt at arrangementet var ei vitamininnsprøyting for deltagerne, og at kongressen er med på å styrke landbruket. En flott arena for faglig og sosial utfoldelse (nettverksbygging). Det er nevnt at kongressen var lærerik, med interessant og godt faglig innhold. Det er nevnt at det var positiv stemning. Det gikk to parallelle fagsesjoner under det meste av arrangementet. Det er nevnt at det var tungt å velge bort fag fra parallellsesjonen, på grunn av interessante fagtema i begge saler.

Prosjektregnskap - kommentarer

Avvik kostnader budsjett vs. regnskap

I prosjektregnskapet kan man se at det er avvik mellom budsjettposten for forelesere og regnskapet. Det er i regninga fra hotellet ikke splittet opp hvilke kostnader som tilhører deltagerne, og hvilke kostnader som tilhører foreleserne. Det gjelder for opphold, lunsj og kaffematpostene i budsjett og regnskap. Lammekongressen har dekket overnatting og mat for foreleserne, og dette kunne vært tatt med i den første kostnadsposten (jmf. budsjettet).

Avvik inntekter budsjett vs. regnskap

Det har ikke vært tilsagn på direkte prosjektmidler fra fylkeskommunene direkte, eller fra lokalavdelingene til NSG.

VELKOMMEN TIL ARKTISK LAMME- KONGRESS 21.-23. MARS I TROMSØ

Arktisk lammekongress er tiltenkt den nordnorske sauebonde. Lammekongressen setter fokus på viktige og dagsaktuelle fagtemaer innen saueproduksjonen. For påmeldingsinformasjon se: <https://www.deltager.no/alk>

PROGRAM

Fredag 21.mars

Kurs i den nye sauekontrollen	Nytt og nyttig
18:00 Kurs i bruk av den nye sauekontrollen på web og app v/ Grethe Ringdal og Marit Lindtvedt Lystad, Animalia. Begrensede plasser. For å delta, må du sende ekstra påmelding til glenn.knedal@lr.no eller SMS til 479 09 422. De som deltar må være registret bruker av sauekontrollen og ha med seg egen pc og android-telefon eller iphone. Kurset avsluttes kl. 20:30. Ingen ekstra kostnader for å delta utover den ordinære deltakeravgiften.	18:00 GPS-overvåkning av sau med bruk av radiobjelle - Egil M. Pettersen, Telespor AS 18:30 Pause 18:45 Fremtidsfjøset for sau v/ Ketil Edvardsen, Ak-maskiner

Lørdag 22.mars

Åpning av Arktisk lammekongress 10:00-11:30

Konferansier Terje Hjelle

- Kunstnerisk innslag
- Velkomsttale, v/ Terje Hjelle
- Status Nord-Norge, v/ Lars Ivar Fause, Nortura
- Arktisk kvalitet v/ Bernt Skarstad, leder i Nordland Bondelag og representerer Nord-Norsk landbruksråd
- Arktisk kompetansesenter for sau v/ Siri Hella, Opus Sortland

Lunsj 11:30-12:30

Program fra kl. 12:30 til 15:30

Program 1 – «Fra beite til bord» Møteleder: Terje Hjelle, saue- og melkebonde fra Sortland	Program 2 – Mot lamming Møteleder: Kirsti Kleppe, Troms landbruksfaglige senter/Beiteprosjektet i Troms
12:30 Arktisk lam og beiteplanter, Marit Jørgensen, Bioforsk i samarbeid med Skog og Landskap 12:52 Trygg mat fra beite til bord i lammeproduksjonsperspektiv – v/Ammar Ali Hassan, Mattilsynet 13:15 Pause 13:30 Thulefjord - arktisk produksjon v/Svein Inge Jakobsen, Nortura 13:52 Ekte Nordnorsk SA v/Espen Aronsen 14:15 Pause 14:30 Merkevarer øker lønnsomheten - Innsikt i hvordan identitet, pakningsdesign og markedsføring kan øke lønnsomheten på dine	12:30 Mangelsykdommer i lammingsperioden v/ Vibeke Tømmerberg, Helsetjenesten for sau 13:15 Pause 13:30 Fôring omkring lamming v/Finn Avdem, Nortura 14:15 Pause 14:30 Rutiner ved beiteslipp v/Lars Ivar Fause, Nortura

produkter v/ Ola Bratlie, HK Reklamebyrå Tromsø 14: 52 Merkeordninger – v/ Frode Kristensen, MatMerk	
---	---

Program fra kl. 15:30 til 17:00

Program 1 – Ren ull	Program 2 – Total styring
Møteleder: Ragnhild Renna, Landbrukstjenesten	Møteleder:
15:30 Ren ull og ubrukte muligheter v/Ingun Grimstad Klepp, forsker ved SIFO og forfatter av boken Ren ull	15:30 Sauekontrollen på ny plattform – praktiske muligheter for sauebonden v/ Grethe Ringdal og Marit Lindtvedt Lystad, Animalia
16:15 Pause	16:15 Pause
16:30 Kort historikk om ull. «Ullordningen» slik den fungerer i dag. Sissel Berntsen, Animalia.	16:30 Gjeterhund, Øyvind Tronsen
16:50 Produkter av ull. Cathrin Nicolaisen, Tromsø husflidslag	

Festmiddag kl. 19:30 med underholdning og musikk

Søndag 23.mars

Program fra kl. 09:00 til 12:00

Program 1 – Avl og økonomi	Program 2 – Beitejuss
Møteleder: Glenn Peter Knædal	Møteleder: Oddny Asbøl, Troms landbruksfaglige senter/Beiteprosjektet i Troms
09:00 Stolt sauebonde - Bjørn Arne Skoglund, sauebonde i Andøy	09:00 Gjerder i beiteområder – retten og plikten til gjerdehold v/Heidi Anita Skjærvik, advokatfullmektig Steenstrup Stordrange
09:20 Strategi ved parring og utplukking av slaktelam v/ Roar Berglund	09:45 Pause
09:45 Pause	10:00 Fortsettelse - Gjerder i beiteområder del 2
10:00 Avl for sau – Thor Blichfeldt, avlssjef i NSG	10:45 Pause
10:45 Pause	11:00 Fortsettelse - Gjerder i beiteområder del 3
11:00 Fortsettelse - Avl for sau v/ Thor Blichfeldt, avlssjef i NSG	

12:00 Avsluttende fellesdel – Samhold og samarbeid i sauenæringen – v/ Ragnhild Engan

Lunsj fra kl. 12.30

Utstillere til nå:

Helsetjenesten for sau, Nortura/Thulefjord, Landbrukstjenesten Midtre Hålogaland, Telespor, Felleskjøpet, AK-maskiner, Landbruk Nord, husflidsprodukter v/ Heidi Nyland og Tromsø husflidslag

Har du ikke meldt deg på? Gjør det nå!

Påmeldingsfristen er 3.mars 2014. Påmelding: <https://www.deltager.no/alk>